

ІДЕЇ ЗАРУБІЖНОЇ РЕФОРМАТОРСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ У РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ: ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СУЧАСНИХ УЧЕНИХ

здійснювати інтеграцію знань і уявлень і власних, і уявлень учнів на духовно-світоглядному, естетико-мистецтвознавчому, психолого-педагогічному рівнях; наблизитися до адекватного прочитання авторського задуму у творах мистецтва, самостійно здійснювати художньо-педагогічну інтерпретацію творів мистецтва і вводити до своєї практичної діяльності різні сучасні технології навчання [8, 7].

1. Гофман Й. Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре / Й. Гофман; [пер. с англ.]. – М.: Госмузиздат, 1961. – 156 с.

2. Коган Г. Ферручо Бузони – пианист / Г. Коган [2 изд., доп.] – М.: Музыка, 1971. – 232 с.

3. Курбатов М. Несколько слов об художественном исполнении на фортепиано / М. Курбатов – М.: Советский композитор, 1989. – 15 с.

4. Мартинсен К.А. Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано / К.А. Мартинсен. – М.: Музыка, 1997.

5. Матисс А. Сборник статей о творчестве [под ред. А. Владимировского] / А. Матисс. – М.: Иностранная литература, 1958. – 124 с.

6. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г.Г. Нейгауз. – М.: Музыка, 1988. – 240 с.

7. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх учителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія / В.Ф. Орлов. – К.: Наукова думка, 2003. – 263 с.

8. Плотницька О.В. Художньо-аналітичні уміння як важливий компонент формування художньої компетентності майбутнього вчителя музики / О.В. Злотницька // Вісник Житомирського педагогічного університету. – 2003. – № 13. – С. 32 – 34.

9. Скрипченко О.В. Загальна психологія / О.В. Скрипченко. – К.: Каравела, 2012. – 464 с.

Стаття надійшла до редакції 30.11.2014

УДК 37.015(477)

Юрій Чопик, магістр філології, викладач Івано-Франківського національного медичного університету

ІДЕЇ ЗАРУБІЖНОЇ РЕФОРМАТОРСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ У РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ: ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СУЧАСНИХ УЧЕНИХ

У статті здійснено критично-конструктивний аналіз сучасних вітчизняних наукових досліджень про вплив зарубіжної реформаторської педагогіки на розвиток української педагогічної думки першої третини ХХ ст. На основі аналізу дисертаційних, монографічних, статейних матеріалів виявлено основні тенденції, здобутки, прогалини та перспективи подальшого вивчення порушеної проблеми.

Ключові слова: зарубіжна реформаторська педагогіка, українська педагогічна думка, вільне виховання, педологія.

Лит. 11.

Юрий Чопик, магистр филологии, преподаватель
Ивано-Франковского национального медицинского университета

ИДЕИ ЗАРУБЕЖНОЙ РЕФОРМАТОРСКОЙ ПЕДАГОГИКИ КОНЦА ХІХ – НАЧАЛА ХХ СТОЛЕТИЙ В РАЗВИТИИ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ МЫСЛИ: ИНТЕРПРЕТАЦИИ СОВРЕМЕННЫХ УЧЕНЫХ

В статье проведен критическо-конструктивный анализ современных отечественных научных исследований о влиянии зарубежной реформаторской педагогики на развитие украинской педагогической мысли первой трети ХХ ст. На основе анализа диссертационных, монографических, статейных материалов выявлены основные тенденции, достижения, пробелы и перспективы дальнейшего изучения данной проблемы.

Ключевые слова: зарубежная реформаторская педагогика, украинская педагогическая мысль, свободное воспитание, педология.

Yury Chopyk, Master of Philology, Lecturer of Ivano-Frankivsk National Medical University

IDEA OF FOREIGN REFORMED PEDAGOGY OF LATE XIX – EARLY XX CENTURIES IN THE DEVELOPMENT OF NATIONAL EDUCATIONAL THOUGHT: INTERPRETATION OF MODERN SCIENTISTS

This article provides critical and constructive analysis of modern domestic research about the impact of foreign reformed pedagogy in the development of Ukrainian educational thought of the first third of the twentieth century. On the basis of dissertations, monographs, article materials were found the main tendencies, achievements, gaps and prospects for further study of raised problems.

Keywords: Foreign reformed pedagogy, Ukrainian teacher thought, free education, pedology.

Постановка проблеми. Особливість перетині історії педагогіки, порівняльної зазначеної у назві статті проблеми педагогіки, історіографії педагогічної науки. У полягає в тому, що вона перебуває на розрізі цих галузей знань нагромаджено чималий

масив наукової літератури про розвиток зарубіжної реформаторської педагогіки, що справила вагомий і неоднозначний вплив на становлення педагогічної думки в Україні у першій третині ХХ ст. Осмислення цього складного, багатогранного, суперечливого процесу актуалізується і посилюється в науковому і практичному відношеннях у зв'язку з реформуванням національної системи освіти та її інтеграцією у європейський освітній простір.

Мета статті полягає у здійсненні критично-конструктивного аналізу сучасних вітчизняних наукових про вплив зарубіжного реформаторського руху на розвиток української педагогічної думки першої третини ХХ ст. задля визначення здобутків, прогалин та перспектив вивчення означеної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання впливу ідей зарубіжної реформаторської педагогіки на межі ХХ ст. на розвиток української педагогіки одержало фрагментарне відображення у вступних розділах дисертацій та статейних публікаціях О. Барилі, О. Квас, Г. Кемінь, Т. Кравцової, Ю. Литвиної, С. Поліщук А. Растригіної, О. Сухомлинської, інших науковців, але ще не стало предметом спеціального комплексного осмислення.

Виклад основного матеріалу. Наукові дослідження із означеної проблематики поділяємо за такими критеріями: а) за розділами і галузями педагогіки (теорія навчання і виховання; історія педагогіки, компаративістика, персоналістика, соціальна педагогіка, дошкільна і шкільна освіта тощо); б) за хронологічними і територіальними ознаками (більшість студій стосується розвитку національної освіти і педагогіки у першій третині ХХ ст., зокрема за доби Української революції 1917–1920 рр. та українізації 1920-х рр.); в) у тематичному відношенні література про реформаторську педагогіку чи її окремі течії і напрями групується за їхнім розвитком або головним чином у зарубіжних країнах (і в такому контексті показано її вплив на Україну), або у зарубіжжі та в Україні (розглядається паралельно), або лише в Україні, або в її східному чи західному регіонах тощо.

Сучасну парадигму розвитку української освіти і педагогіки в контексті зарубіжного реформаторського руху в загальному вигляді окреслюють праці з історії зарубіжної та української школи і педагогіки. Основні тенденції та підходи до цієї проблеми відображають репрезентативні підручники й навчальні посібники Л. Артемової, В. Галузинського, М. Євтуха, І. Зайченка, В. Кравця, А. Кузьминського, В. Левківського, О. Любара, М. Стельмаховича, Д. Федоренка,

Е. Федорчук і В. Федорчук, В. Ягупова, а також колективні видання за редакції О. Сухомлинської [9], Г. Троцько [3] та ін.

Зважаючи на те, як українські вчені розкривають вплив зарубіжної реформаторської педагогіки кінця ХІХ – першої третини ХХ ст. на розвиток української освіти і педагогічної думки, їхні праці поділяємо на дві групи. До першої, менш численної відносимо “інтровертів”, котрі зосереджуються на національних та ігнорують зарубіжні детермінанти. Таку рецепцію типологізує “Історія української школи і педагогіки” (2003 р.). Автори (О. Любар, М. Стельмахович, Д. Федоренко) багато уваги приділили розкриттю суті нових систем навчання (комплексні програми, метод проектів тощо), що були запроваджені в Україні на початку 1920-х рр., утім не з'ясували їхньої генези, а показали винятково в руслі українізації та протиставлення між радянсько-русифікаторськими і національно-зорієнтованими чинниками [8, 334 – 358].

Друга група – “екстравертів” – численніша й оригінальніша в підходах до висвітлення цієї проблематики. Важливу роль у формуванні сучасної рецепції розвитку української освіти і педагогіки у 1920 – 1930-х рр. відіграв здобуток О. Сухомлинської, який від перших статейних публікацій першої половини 1990-х рр. трансформувалася в підготовлені за її редакції “Нариси історії українського шкільництва (1905 – 1933)” (1996 р.), що стали чи не найбільш цитованими з-поміж вітчизняних науковців та окреслюють важливі орієнтири осмислення означеної проблеми. Поступ педагогічної науки та запровадження в Україні комплексної системи навчання вчена розкриває в руслі органічного поєднання національних та зарубіжних реформаторських ідей. З таких позицій з'ясовуються основні напрями розвитку педагогічної думки в Україні у 1920-х рр. (рефлексологічний, педологічний, педоцентричний, біо- й соціогенетичні та ін.). Послідовно проводиться ідея, згідно з якою молода генерація українських педагогів орієнтувалася на передові ідеї Заходу та прагнула їх органічно адаптувати до реалій і потреб українського освітнього поступу [9].

У такій площині О. Сухомлинська показала процес формування національних шкіл педології, зокрема докладно реконструювала його складник, пов'язаний з інтеграцією зарубіжних ідей, концепцій, систем навчання (педоцентризм, “нове виховання”, прагматична педагогіка, метод проектів, дальтон-план тощо) спершу у творчих пошукуваннях педагогів, відтак в організації навчально-виховного процесу. Автор чітко

розставила акценти щодо того, які радянські партійні та державні ухвали спричинили згорання процесів українізації і творчих пошуків щодо оновлення змісту освіти та її трансформаційний перехід на засади марксистсько-ленінської ідеології й інтеграції у російсько-радянській освітній простір [9].

У змістовному відношенні з реферованим дослідженням суголосна праця І. Зайченка (2010 р.), який у структурованому системному вигляді показав, як сформовані в лоні зарубіжної педагогіки теоретичні ідеї трансформувалися спершу в державних постановках і програмах українського уряду, відтак в освітній практиці. На синхронно-емпіричному рівні їхня сутність характеризується через призму поглядів західних, українських та російських педагогів [2, 656–676].

Характерну тенденцію щодо ширшого, виразнішого представлення цієї проблематики в узагальнюючих працях, які висвітлюють історію розвитку української та зарубіжної педагогіки, відображає колективне дослідження харківських науковців за редакції Г. Троцько. До з'ясування новаторських ідей радянської педагогіки 1920-х рр. вони підійшли через призму творчого доробку Я. Ряппа, Я. Чепіги, Я. Мамонтова, О. Залужного, О. Музиченка, І. Соколяньського. Обраний для цього формат біографічних нарисів увиразнює вплив на розробку їхніх поглядів певних представників зарубіжної педагогіки. Деталізовано зарубіжні впливи на формування постулатів соціальної педагогіки в Україні [3, 400–436].

Цей доробок у своїй сукупності окреслює доволі чітку “матрицю” підходів до висвітлення означених процесів за радянського періоду 1920–1940-х рр. та впливу на них ідей зарубіжної педагогіки. Їхня взаємозалежність простежується не стільки через процеси реформування системи освіти та її окремі складники, скільки через розкриття творчої спадщини представників педагогічної думки. Утвердилася наукова позиція, згідно з якою запровадження в Україні на початку 1930-х рр. загальносоюзної моделі освіти та уніфікація теоретичних і практичних засад навчання і виховання, ідеологізація освітньої сфери, усунення з неї методологічного плюралізму, посилення репресій призвело до повної відмови від вивчення і використання ідей зарубіжної педагогіки, яка одержала тавро “буржуазної” та “реакційної”. Чіткості й уніфікованості висвітлення цих процесів надає їхнє детермінування партійними й урядовими постановками, які визначали зміст шкільної освіти та гостро критикували нововведення, пов'язані із зарубіжною педагогікою.

Поряд із цим торують шлях, зокрема в дисертаційних працях С. Поліщук [10, 15–20] та інших науковців, окремі рефлексії, які ще не усталилися в педагогічній науці, тож подекуди носять невиразний характер, але відзначаються новизною і заслуговують на подальше осмислення. Ідеться, до прикладу, про узалежнення процесів ліквідації українізації, на яку вчені звертають головну увагу, та паралельне згасання впливів зарубіжних педагогічних ідей; про показ скептичного ставлення до останніх частини українських учених-педагогів та учителів, які дотримувалися традиційних педагогічних концепцій, тощо. Сучасні дослідники доводять, що попри зміни в офіційній освітній політиці запозичення зарубіжних ідей тривало й за 1930-х рр., однак їх почали подавати як “надбання радянської освітньої думки”. Відстежується і таке явище, коли українські вчені, що у 1920-х рр. були прихильниками й популяризаторами ідей зарубіжної реформаторської педагогіки, за наступного десятиріччя стали виступати з їхньою критикою. Така контрверсійність і плюралізм думок повинна стати основою подальшого осмислення окресленого кола проблем, що дозволить уникнути їх однобічних оцінок та характеристик.

Просуювачись за логікою аналізу від узагальнюючих праць до конкретно-тематичних студій, зосереджуємо увагу на групі досліджень статейного та переважно дисертаційного формату, присвячених різним аспектам розвитку реформаторської педагогіки. За “дослідними векторами” їх можна поділити на дві групи: а) праці, присвячені розвитку зарубіжної педагогіки, де її впливи на освітньо-педагогічні процеси в Україні показуються опосередковано; б) спеціальні роботи про розвиток реформаторської педагогіки в Україні. Їх прикметною позитивною рисою стало створення класифікаційних схем творчих надбань учених-педагогів за окремими напрямками зарубіжного реформаторського руху. При цьому, мусимо відзначити, молодша генерація науковців не завжди спроможна здолати стереотип радянської історіографії, коли до “вітчизняних педагогів” зараховуються і українські, і російські діячі. Це спотворює персоналізацію українського освітньо-педагогічного процесу.

Серед студій першої групи насамперед відзначимо дослідження О. Квас, у якому поширення ідей дитиноцентризму як стрижневої основи реформаційно-педагогічного руху на Заході та в Україні розглядається паралельно у

ІДЕЇ ЗАРУБІЖНОЇ РЕФОРМАТОРСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ У РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ: ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СУЧАСНИХ УЧЕНИХ

проблемно-хронологічному відношенні. У такому руслі автор розкриває основні напрями його розвитку (вільне виховання, функціональна, експериментальна, прагматична педагогіка, трудова школа) та характеризує доробок їхніх зарубіжних і вітчизняних представників. Реферована праця поглиблює уявлення про поширення ідей дитиноцентризму в Україні у 1920 – 1930-х рр., коли пріоритетного значення набрали ідеї соціальної педагогіки, що знайшли визнання на державному рівні та цілеспрямовано втілювалися у різних типах навчальних закладів. Учена визначає цей період як роки “взаємовпливу та взаємопроникнення”, адже ідеї зарубіжної та вітчизняної педагогіки, хоча й реалізовувалися у межах різних ідеологій, мали спільну основу – дитину з її потребами, бажаннями, запитамі [4].

Подібна в тематично-змістовому відношенні дисертація Т. Кравцової з проблеми вивчення дитини в реформаторській педагогіці кінця ХІХ – початку ХХ ст. поглиблює уявлення про творчий здобуток “вітчизняних” (українських і російських. – Ю.Ч.) учених, які за проблемно-хронологічним критерієм поділяються на дві групи. До першої віднесені діячі, які при вивченні дитини спиралися на антропологічний підхід (В. Бехтерев, П. Блонський, П. Лесгафт, І. Сікорський, ін.); до другої – науковці 1920 – 1930-х рр., котрі досліджували дитину цілісно, в її розвитку та узалежнювали організацію навчально-виховного процесу із основними потребами особистості (С. Ананьїн, О. Залужний, В. Протопопов, О. Попов, І. Соколянський, Я. Чепіга). Проводиться відносно нова думка щодо поєднання в їхніх студіях рефлексологічного підходу до вивчення дитини з ідеями вільного виховання [6].

Дослідження другої групи мають подібний змістовий ракурс, але зважаючи на те, що вплив ідей реформаторської педагогіки на український освітній простір становить основний предмет дослідження, вони помітно поглиблюють і розширюють уявлення із цієї проблеми.

У згадуваній роботі С. Поліщук у системному вигляді розкрито вплив зарубіжного реформаторського руху на розвиток вітчизняної педагогічної науки 1920-х рр. Попри високий ступінь дослідження цієї проблематики досить новаторським виглядає показ того, як постулати його основних течій і напрямів безпосередньо позначилися на розробці загальнотеоретичних аспектів вітчизняної педагогічної науки, починаючи від визначення її предмета, завдань, місця серед інших наук і завершуючи збагаченням термінологічного апарату, типологією педагогічних теорій, розробкою методології.

Доводиться, що при цьому не було прямого запозичення зарубіжного досвіду, а відбувся діалог між українськими та західними науковцями, коли в площині відкритих дискусій зіставлялися позиції, шукалися спільні точки дотику [10].

Вагомий приріст знань з проблеми “зарубіжна реформаторська педагогіка та вітчизняна педагогіка” дають праці, присвячені розвитку їх окремим течіям і напрямам. Характер таких взаємин учені окреслюють у двох ракурсах: через “вплив першої на другу” та через існування відносного паритету між ними. Домінування першого підходу поступово згасало, а другого зростало.

Вплив постулатів вільного виховання на українську педагогічну думку наскрізно проходить через усі студії із цієї тематики. Важливу роль в її осмисленні має праця А. Растригіної. Здійснивши комплексний порівняльний аналіз ідей вільного виховання у зарубіжній та вітчизняній педагогіці кінця ХІХ – першої половини ХХ ст., дослідниця стверджує, що вони поширювалися паралельно, хоча й мали свої особливості. Визначальною для української педагогіки вона вважає “соціальність” вільного виховання і на цій основі формулює низку важливих теоретичних положень. Перше стосується його генетичного зв’язку з визвольним рухом кінця ХІХ – початку ХХ ст., коли ідея справедливої організації суспільства була перенесена в педагогіку, спричинивши появу нового погляду на дитину у вигляді недоторканності її природи. Друге положення стосується відмінностей поглядів на значення свободи у вихованні, що дозволило виокремити та схарактеризувати чотири науково-педагогічні напрями, у руслі яких розвивалися ідеї вільного виховання: вільно-гуманістичний, антропологічно-гуманістичний, соціально-педагогічний, гуманістично-релігійний. Третє положення стосується показу розвитку ідей вільного виховання у контексті педології як комплексної науки про дитину. У такому ключі розкривається функціонування її наукових осередків в Україні (Харківська школа педології, Київська науково-дослідна кафедра тощо) [11].

Більшість спеціальних праць, присвячених аналізованій проблемі, відзначаються “дворівневим підходом”: основним предметом дослідження виступає певна течія, напрям реформаторської педагогіки, тож їхній вплив на розвиток української педагогіки розкривається як одне з дослідницьких завдань. З таких позицій вона висвітлюється в низці згадуваних дисертацій.

Праця О. Барило відзначається системним підходом до з’ясування впливу ідей вільного

виховання на педагогічну теорію і практику України. Важливою заслугою автора є деталізація етапів цього процесу: у 1900 – 1916 рр. активізувалася творча діяльність освітян під впливом російськомовних перекладів зарубіжних педагогів-реформаторів та пропаганди цієї ідеї в педагогічній пресі. Їх теоретичне постулювання пов'язується із творчістю М. Даденкова, О. Музиченка, С. Русової, Я. Чепіги, а перші спроби практичної реалізації – з діяльністю приватних закладів. Відстежується втілення ідей вільного виховання в документах українського уряду з реформування освіти в 1917 – 1919 рр. та “продовження їх реалізації” шляхом інтегрованого підходу в першій половині 1920-х рр. Доводиться, що з 1924 р. принципи педоцентризму та індивідуалізації навчання поступаються партійно-класовому підходу, але важливі положення вільного виховання (свобода творчості, педагогічне співробітництво) залишилися в теорії і практиці, що проявилось у застосуванні методів Дальтон-плану, бригадно-підрядного та ін. Обстоюється позиція про співіснування парадигм трудової школи і вільного виховання [1]. Подібні підходи типові й поширені в сучасній історико-педагогічній науці. Вони будуються на основі аналізу офіційних партійних і урядових документів та праць українських педагогів 20-х рр. ХХ ст., але здебільшого не відображають реалізації ідей реформаторської педагогіки в освітній практиці.

Зі схожих позицій, але фрагментарно Г. Кемінь розкрила вплив західноєвропейських ідей “нового виховання” на українську педагогіку кінця ХІХ – середини ХХ ст. При цьому, виходячи зі спогадів С. Френе, Дж. Дьюї, публікацій у закордонній пресі, дослідниця показала, що творча праця українських педагогів була добре відомою за кордоном [5]. Отже, ідеться не лише про односторонній вплив, а про взаємовпливи зарубіжної та вітчизняної педагогіки. Гадаємо, це питання потребує предметного вивчення.

Високий рівень наукового осмислення має розвиток педології та прагматичної педагогіки в Україні, які розглядаються не лише під кутом “зарубіжних впливів”, але і як педагогічні феномени національного гатунку.

Важливі методологічні аспекти цієї проблеми розкрила О. Сухомлинська. Виходячи з позиції, згідно з якою серед українських учених-педагогів ніколи не було єдиної інтерпретації марксистської парадигми, але вони були одностайні у відмежуванні від російської дореволюційної школи, вчена показала оформлення в педагогіці рефлексорного напрямку, що став основою розвитку педології. Вона розкрила генезу, міждисциплінарний характер та наріжні

складники цієї комплексної науки про дитину, схарактеризувала основні тенденції її розвитку в Україні у 1920 рр. [9].

Помітний поступ у вивчення взаємозв'язку та впливу реформаторської педагогіки на становлення української педології пов'язуємо з низкою дисертаційних досліджень. У праці Ю. Литвиної (2009 р.), присвяченій її розвитку в Україні у 1920 – 1930-х рр., витoki і джерела цієї наукової галузі розглядаються в контексті світового реформаторського руху та національного педагогічного процесу. Дослідниця показала, що саме західні педоцентричні ідеї вільного виховання стали її концептуальним і методологічним підґрунтям та спричинили появу і співіснування двох її напрямів: “класичного”, що являв собою синтез біо- і соціогенетичних підходів до розвитку дитини, та “педоцентричного”, в основі якого лежать індивідуалізм, інтуїтивізм, вільне виховання, інші асимільовані в українських реаліях зарубіжні ідеї [7].

Висновки. Таким чином, вітчизняні науковці приділили значну увагу вивченню впливів течій і напрямів зарубіжного реформаторського руху на розвиток системи освіти та педагогічної науки в Україні передусім за міжвоєнного періоду ХХ ст. Дослідження цієї проблематики носить складний, багатовекторний характер через перетинання і накладання різноматематичних студій. Це призводить до фрагментарного, подекуди поверхневого осмислення впливів різних течій і напрямів реформаторської педагогіки на розвиток освітньо-педагогічних процесів в Україні та спонукає до спеціального комплексного осмислення порушеної проблеми.

Перспективи наукових розробок. Обмежені рамки статейної публікації дозволяють лише констатувати помітний поступ у вивченні впливів на вітчизняну педагогічну думку першої третини ХХ ст. експериментальної, прагматичної та інших течій і напрямів зарубіжної реформаторської педагогіки, тож аналіз літератури із цієї проблеми може стати предметом подальшого окремого дослідження.

1. Барило О.А. *Ідеї вільного виховання в реформаторській педагогіці кінця ХІХ – першої половини ХХ століття: дис. канд. пед. наук: 13.00.01.* – К., 2004. – 253 с.

2. Зайченко І.В. *Історія педагогіки: навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1.: Історія зарубіжної педагогіки/І.В. Зайченко.* – К.: ВД “Слово”, 2010. – 624 с.

3. *Історія педагогіки: Навч. посіб. за ред. Г.В. Троцько.* – Харків, 2008. – 545 с.

4. Квас О.В. *Розвиток ідей дитиноцентризму в педагогічній теорії та практиці (друга половина ХІХ ст. – перша половина ХХ ст.) / О.В. Квас:*

ІНТОНАЦІЙНІ АСПЕКТИ АНГЛІЙСЬКОЇ ПОЕТИЧНОЇ ПЕРЕКЛАДНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Автореф. дис. док. пед. наук: 13.00.01. – Дрогобич, 2012. – 32 с.

5. Кемінь Г.М. Розвиток ідей “нового виховання” у західноєвропейській педагогіці (кінець XIX – середина XX століття) / Г.М. Кемінь: дис. канд. пед. наук: 13.00.07. Дрогобич, 2004. – 190 с.

6. Кравцова Т.О. Проблема вивчення дитини в реформаторській педагогіці кінця XIX – початку XX століття: дис. канд. пед. наук: 13.00.01. – Харків, 2008. – 193 с.

7. Литвина Ю.С. Розвиток педології як науки про освіту і виховання в Україні (20 – 30-ті роки XX століття): автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.01. – Ялта, 2009. – 20 с.

8. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки: Навч. посіб./ За ред. О.О. Любара, М.Г. Стельмаховича, Д.Т. Федоренка. – К.: Знання КОО, 2003. – 450 с.

9. Нариси історії українського шкільництва. 1905 – 1933: навч. посіб. За ред. О.В. Сухомлинської. – К.: Заповіт, 1996. – 304 с.

10. Поліщук С.В. Вплив зарубіжної реформаторської педагогіки на розвиток вітчизняної педагогічної думки в 20-х роках XX ст.: дис. канд. пед. наук: 13.00.01. – Луганськ, 2013. – 181 с.

11. Растрюгіна А.М. Розвиток теорії вільного виховання у вітчизняній і зарубіжній педагогіці кінця XIX – першої половини XX століття: Автореф. дис. док. пед. наук, 13.00.01. – К., 2004. – 41 с.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2015

УДК 811.111 – 93

Світлана Кльось, викладач кафедри практики англійської мови
Мар'яна Ковцуняк, викладач кафедри практики англійської мови
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ІНТОНАЦІЙНІ АСПЕКТИ АНГЛІЙСЬКОЇ ПОЕТИЧНОЇ ПЕРЕКЛАДНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ

У статті аналізується поетичний текст як одиниця художнього перекладу, розглядаються особливості англійської у порівнянні з українською інтонацією. Велика увага зосереджена на аспектах перекладу художнього образу та перекладацьких труднощах.

Ключові слова: інтонація, вірш, художній переклад, ритм, стилістичне повторення, лексичні засоби мови, національний колорит.

Рис. 2. Літ. 9.

Светлана Кльось, преподаватель кафедры практики английского языка
Марьяна Ковцуняк, преподаватель кафедры практики английского языка
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

ИНТОНАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ АНГЛИЙСКОЙ ПОЭТИЧЕСКОЙ ПЕРЕКЛАДНОЙ ЛИТЕРАТУРЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ

В статье анализируется поэтический текст как единица художественного перевода, рассматриваются особенности английской в сравнении с украинской интонацией. Большое внимание сосредоточено на аспектах перевода художественного образа и трудностях перевода.

Ключевые слова: интонация, стих, художественный перевод, ритм, стилистическое повторение, лексические средства языка, национальный колорит.

Switlana Klyos, Lecturer of Practice English Department
Mariana Kovtsunyak, Lecturer of Practice English Department
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

INTERNATIONAL PECULIARITIES OF ENGLISH POETIC TRANSLATING LITERATURE FOR CHILDREN

The article scrutinizes the poetic text as a unit of artistic translation, traces the peculiarities of English in comparison with Ukrainian intonation. Great attention is paid to the aspects of artistic image translation as well as the problems of translation.

Keywords: intonation, verse, artistic translation, rhythm, stylistic repetition, lexical means of language, national background.

Постановка проблеми. Зі всіх аспектів перекладу найважливішим є мовний. Завдяки мові перекладається вся інформація,

що міститься в оригіналі. Вважається, що професійний перекладач повинен інтерпретувати лише на рідну мову, оскільки її знає краще, ніж